

Nr 789

Av herr Larsson i Norderön m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 84, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

(Lika lydande med motion nr 639 i Första kammaren)

I proposition nr 84 till innevarande års riksdag har statsrådet och chefen för finansdepartementet förelagt riksdagen förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

I nämnda proposition föreslås ändringar i reglerna för fördelning mellan kommuner av det skatteunderlag som härrör från kraftverksrörelse. Departementschefen framhåller i likhet med skattelagssakkunniga, att utvecklingen på kraftförsörjningens område i förening med den sänkta fastighetsbeskattningen fått till följd, att nuvarande regler för fördelning av inkomst av kraftverksrörelse icke kan anses leda till en inkomstfördelning, som svarar mot skilda kommuners berättigade anspråk på beskattningsrätt, samt att det främst är produktionskommunerna, som blivit missgynnade.

Departementsförslaget innebär, att beskattningsrätten fördelas mellan huvudkontorskommun, produktionskommun och detaljdistributionskommun enligt vissa riktlinjer. I propositionen föreslås bland annat, att till huvudkontorskommun skall liksom hittills hänföras tio procent av inkomsten av rörelse i vad den överstiger garantibeloppen. Det framgår emellertid av vattenlagssakkunnigas utredning (prop. s. 27), att huvudkontorskommunerna gjort vinster i beskattningsrätt genom avvecklingen av fastighetsbeskattningen. Under remissbehandlingen yrkades också av olika remissinstanser, att huvudkontorsandelen skulle sänkas.

I propositionen lämnas en redogörelse för utvecklingen inom kraftförsörjningen. Den bild som där lämnas synes böra kompletteras med ett i förevarande sammanhang mycket viktigt drag nämligen den alltmer utvecklade tekniken i fråga om fjärrmanövrering av kraftverk. Denna teknik har medfört, att en produktionskommun ej längre kan påräkna samma skatteintäkter som tidigare från personal, som är anställd vid kraftverket. Detta skattebortfall bör kompenseras genom att det fördelningstal efter vilket kraftverksföretaget skall erlägga skatt till produktionskommunen höjes.

En rimlig avvägning av nu antydda frågeställningar synes medföra att huvudkontorskommunens andelstal bör sänkas med 5 procent, och produktionskommunens andelstal höjas i motsvarande grad.

Propositionen definierar begreppet produktionskommuner till att avse de kommuner där kraftverk och regleringsdammar är belägna. Tager man hänsyn till skadeverkningsarna inom angränsande kommuner, vilka i en del fall är av mycket betydande omfattning, synes ovannämnda definition i hög grad otillfredsställande. Med kännedom om huru förhållandena i verkligheten ställer sig kan det, för spørsmålets närmare belysning, vara värt att i stora drag redovisa ett konkret fall.

Ca 700 m nedströms en kommungräns finnes ett av Indalsälvens och vattenfallsstyrelsens större kraftverk. I kraftverket har nyttiggjorts en tidigare icke utbyggd fallhöjd om ca 31 m. Av den utbyggda fallhöjden var före utbyggnaden ca 10 m belägna i »kraftverkskommunen» under det att ca 20 m var belägna i den ovanför liggande »dämningskommunen». Ser man vidare till dämningsförhållandena så drabbas »kraftverkskommunen» av dämnings-skador på en sträcka av ca 700 m berörande allenast skogsmark på den ena stranden, under det att den ovanför liggande »dämningskommunen» har skador på en dämningssträcka av ca 2,5 mil av älven eller lika med 5 mil enkel strand, varav ca 3 mil enkel strand i huvudsak odlade och bebyggda områden. Om man summerar »dämningskommunens» skador och intrång ser det ut på följande sätt: ca 20 m förlorad fallhöjd, en del överdämda eller totalskadade förut bebodda fastigheter, ca 1 100 hektar överdämd och skadad mark samt kvarstående brukningssvårigheter för samtliga fastigheter efter älvens dämningssträcka. Det torde utan vidare framstå såsom fullt klart att skador av angiven omfattning måste sätta betydande och uteslutande negativa spår i ej allenast fastigheternas taxeringsvärden utan jämväl i kommunens underlag för inkomstskatt. Det relaterade exemplet torde ej vara unikt. Flera likartade fall finns.

Det är enligt vår mening att beklaga att i den föreliggande propositionen hänsyn inte tagits till de här antydda bristerna i beskattningssystemet. I skattelagssakkunnigas betänkande liksom i propositionen har hävdats, att en kommun som förlorar fallhöjd och lider skador på fastigheter och annat som regel i någon annan del av kommunen får beskatta en annan likvärdig anläggning, som i sin tur vållar skador i ytterligare någon annan kommun. Vidare har anförts, att en eventuell kommunsammanläggning skulle häva olägenheterna av liden skada och intrång, att den skadelidande kommunen skulle kompenseras genom regleringsmedel samt att de påtalade bristerna i beskattningsbestämmelserna skulle drabba allenast ett fåtal kommuner.

Sådana invändningar kan enligt vår mening inte ha någon större relevans i sammanhanget. Det förtjänar att påtalas, att den skadelidande kommunen i det ovan relaterade exemplet ej har någon annan kraftverks- eller regleringsanläggning att beskatta och att den, vid en eventuell kommunsammanläggning, med all sannolikhet inte kan tillföras skatteobjekt av den typ det här är frågan om.

Rättelse av här påtalade missförhållanden torde inte möta ööverstigliga

tekniska hinder. Taxerings- och beskattningsmyndigheterna har redan nu uppgifter av mera komplicerad art än detta problem, vilka uppgifter de likväl synes behärska på tillfredsställande sätt.

Vi vill jämväl åberopa de av kammarkollegiet, riksskattenämnden och länsstyrelsen i Jämtlands län avgivna yttrandena i ärendet, vari dessa myndigheter bestämt hävdar att skadelidande kommuner bör tillerkännas andel i garantibeloppet. Jämväl vattenfallsstyrelsen har ställt sig välvillig till en sådan eller annan likartad åtgärd. Detta myndigheternas förslag synes oss vara förenligt med billighet och rättvisa och bör enligt vår mening genomföras.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

1. att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 84 måtte besluta

a) att fördelningstalet för huvudkontorskommun skall sänkas till fem procent och att skatteandelen för produktionskommun skall höjas i häremot svarande grad;

b) att kommuner som lidit skada av sådan art, som angivits i motionen, skall tillerkännas andel av garantibeloppet för kraftanläggningar och regleringsdammar, varvid som grund för fördelningen måtte läggas antingen indämda fallhöjder eller magasinsvolym eller kombination av båda dessa grundfaktorer, så att en så långt möjligt rättvis fördelning kan åstadkommas mellan de av anläggningarna berörda kommunerna; samt

2. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till enligt ovan erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 26 mars 1963

Harald Larsson
Hedenäset

Thorbjörn Fälldin

Erik Larsson
i Norderön
John Eriksson
i Bäckmora